

Тематика лекцій з дисципліни «Розмаїття гендерних відносин»

Тема 1. Гендер та гендерна рівність

План

1. Понятійний апарат гендерних досліджень.
2. Ознаки гендеру.
3. Прояви гендерної рівності.

Література:

1. Кімвел М. Гендероване суспільство. Київ: Сфера, 2003. 490 с. URL: http://www.insight-ukraine.org/uploads/files/genderovane_suspil_sm.pdf
2. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. Київ: «К.І.С.», 2004. 536 с. URL: http://gender.at.ua/ld/1/186_osnovy_teorii_g.pdf
3. Марцинюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ: Основи, 2017. С.17-20.
4. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів [Електронний документ]. Київ, 2014. URL: https://www.naiiu.kiev.ua/files/zakon_ukr/gender/Martsenyuk_Gender_and_no_n_discrimination_.pdf

Тема 2. Гендер як навчальна дисципліна

План

1. Методологічні засади гендерної теорії.
2. Міждисциплінарний характер гендерних досліджень.
3. Метод гендерного аналізу.

Література:

1. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004. 536 с. http://gender.at.ua/ld/1/186_osnovy_teorii_g.pdf
2. Марцинюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ: Основи, 2017. С.20-22.

Тема 3. Теоретичні основи досліджень статі й гендеру

План

1. Виникнення гендерної теорії.
2. Проблема статі у філософії.
3. Гендерний підхід у соціології.
4. Гендерні дослідження в Україні.

Література:

1. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. Київ: «К.І.С.», 2004. 536 с. http://gender.at.ua/ld/1/186_osnovy_teorii_g.pdf
2. Хоф Ренате. Возникновение и развитие гендерных исследований // Пол. Гендер. Культура. Немецкие и русские исследования. М., 1999. С.23-53.

3. Чухим Наталія. Гендер та гендерні дослідження в ХХ ст. // *І. Незалежний культурологічний часопис*. Число 17. 2000.С.22-29.

Тема 4. Гендер і сексуальність

План

1. Види гендерної ідентичності.
2. Сексуальна орієнтація і проблема пошуку власного гендеру.

Література:

1. Ильин Е.П. Пол и гендер. Санкт-Петербург: Питер, 2010. 688 с.
2. Марцинюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ: Основи, 2017. С.17-20.
3. Ткалич М.Г. Гендерна психологія. Київ: Академвидав, 2011. 248 с.

Тема 5. Критика андроцентризму

План

1. Міфи про українські патріархат та матриархат.
2. Сексизм та гендерні стереотипи у суспільстві та ЗМІ.

Література:

1. Кімвел М. Гендероване суспільство. Київ: Сфера, 2003. 490 с.
http://www.insight-ukraine.org/uploads/files/genderovane_suspil_sm.pdf
2. Вальчевська С. Особиста свобода. Домашній матриархат *І. Незалежний культурологічний часопис*. Число 17. 2000.С.28-42.
3. Кісь О. Сексизм у ЗМІ: протидіючи комунікативному потокові. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління*. Том 8. Серія «Спеціальні та галузеві соціології». Випуск 3 (80). Донецьк: Вебер, 2007. С. 221-241.

Тема 6. Гендерна лінгвістика

План.

1. Відмінності у мові жінок та чоловіків.
2. Мовний сексизм.
3. Подолання мови ворожнечі.

Література:

1. Дмитрієва М. Гендерні ролі та їх відображення в мовній картині світу
URL:
http://www.linguistics.kiev.ua/publications/2006/08/02/genderni_rol_i_6_3.html
2. [Ставицька Л.О. Гендер: мова, свідомість, комунікація. Київ: КММ, 2015. 440 с.](#)
3. [«Екологія мови» в контексті проблеми розмаїття культур / в рамках проекту: «Діалог з ЗМІ – ключ до діалогу різних культур: підтримка](#)

розмаїття і відповідальності медіа». Київ: Айва плюс Лтд., 2008. 52 с.
URL:

http://diversipedia.org.ua/sites/default/files/ekologiya_movy_v_konteksti_prob_lemy_rozmayittya_kultur_ta_zmi_syeir_2008.pdf

4. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. Київ: «К.І.С.», 2004. 536 с.
http://gender.at.ua/ld/1/186_osnovy_teorii_g.pdf

Тема 7. Фемінізм в Україні і світі

План.

1. Етапи жіночого руху.
2. Типологія феміністського руху.
3. Феміністський рух в Україні.

Література:

1. Ворчакова І. Фемінізм як ідеологія жіночих рухів. *Сучасна українська політика: політики і політологи про неї*. Київ; Миколаїв: МДГУ ім. П.Могили, 2004. С. 240-247.

2. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ: Основи, 2017. 256 с.

3. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. Київ: «К.І.С.», 2004. 536 с. URL: http://gender.at.ua/ld/1/186_osnovy_teorii_g.pdf

Тема 8. Гендер та ринок праці

План.

1. Види гендерної сегрегації на ринку праці.
2. Різниця в оплаті праці жінок та чоловіків.
3. Домашня робота.

Література:

1. Близнюк В. Гендерні відносини в економічній сфері. *Основи теорії гендеру: Навчальний посібник*. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 327-353.

2. Кімелл М. Гендероване місце роботи. *Гендероване суспільство*. Київ: Сфера, 2003. С. 265-310.

3. Марценюк Т.О. Крайні практики забезпечення гендерної рівності на роботі: міжнародний досвід і Україна. *Я : гендерний журнал*. 2014. № 2. С. 16-21.

Тема 9. Гендер і політика

План.

1. Подолання гендерної асиметрії розподілу влади у суспільстві.
2. Гендерні квоти.
3. Приклади залучення жінок до політики.

Література:

1. Мельник Т.М. Гендер у політиці. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. Київ: «К.І.С.», 2004. С.219-265. URL: http://gender.at.ua/ld/1/186_osnovy_teorii_g.pdf

2. Гендер для медій: Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. Київ: Критика, 2013. С. 182-202.

3. Марценюк найкращі практики. Київ: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2015. 44 с.

4. Марценюк Т. Залученість жінок у політику: країни ЄС і Україна. *Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України*. Київ: Заповіт, 2016. С. 235-244. URL: file:///home/iryna/%D0%97%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/Genderna_rivnist_i_rozvutok_poglad_u_konteksti_evro_strateg_Ukr_2016.pdf

Тема 10. Гендерне насильство

План.

1. Визначення поняття «гендерне насильство». Стамбульська конвенція.
2. Домашнє насильство.
3. Торгівля людьми.

Література:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь. Стамбул (Туреччина). Київ: «К.І.С.», 2014. 189 с. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e>

2. Запобігання та протидія насильству: Методичні рекомендації. Київ, 2018. 86 с. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2018/5/22/mon.pdf>.

3. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству: Монографія. Київ: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2014. 155 с. URL: <http://obljustif.gov.ua/wp-content/uploads/2013/10/Mizhn-dosvid-protidiyi-domashnomu-nasilstvu-2014.pdf>.